

AFK

AMATÖRFOTOGRAFKLUBBEN I HELSINGFORS rf
Tölögatan 52
00250 HELSINGFORS

Oktober 2007

MÅNADSMÖTE

torsdagen den 25 oktober kl. 18.30

Månadens gäst är **Martti Korpijaakko**, reklamman och "semiprofessionell" fotograf med journalistik i botten samt aktiv medlem i Kameraseura.

Martti kommer att berätta, på svenska, om

"Hur skrivaren visualiserar världen omkring sig".

Månadens bild: **"Broar och bryggor"**

Påsiktssbilder i svartvitt och färg, högst tre bilder per deltagare.

Domare: Månadens gäst

Brainstorming kring tävlingsreglerna,
se nedan och i ordförandens kolumn.

Månadsmötet hålls i Kameraseuras lokal på Barnhemsgränd 1.

Tävlingsbidragen lämnas in vid mötets början eller på förhand till tävlingssekreteraren, eller minst två dagar före mötet till Foto-Hasse Ab, Stora Robertsgatan 2.

Tyck till på mötet!

Arbetet med AFKs tävlingsregler tar ett viktigt steg framåt på månadsmötet i oktober. Vi kommer att öppna diskussionen för att samla in så många ändringsförslag som möjligt. Och kom ihåg att vi också är intresserade av positiv respons. Vad funkar så bra att det absolut inte borde ändras? Nu lönar det sig alltså att ställa upp och lätta sitt hjärta. Antingen för att arbeta för en förändring, eller för att värna om traditionerna. Om man inte kan ställa upp på mötet går det utmärkt att skicka sina synpunkter till undertecknad på mikael.albrecht@f-secure.com eller ringa 040 550 9349.

Allt det material som vi samlar in kommer att analyseras av en kommitté som består av Robin Hackman, Pehr Snellman, Kristian Frantz och undertecknad. Man kan givetvis också närma sig någon av kommitténs andra medlemmar för att få sina synpunkter beaktade. Kommittén kommer sedan under vinterns lopp att ta itu med det svåra jobbet att jämk samman alla olika synpunkter. Målsättningen är att på vårvintern lägga fram ett förslag till reviderade regler. Sen är det föreningsmötets sak att slutligt godkänna eller förkasta förslaget.

Mikael Albrecht

En Blomqvist – igen!

Vårutfärdstävlingen som avgjordes på höstens första månadsmöte bjöd på en verkligt stor överraskning. Eller borde man egentligen bli överraskad av att det igen var ett av familjen Blomqvists barn som kammade hem segern? **Alexander Blomqvist**, AFK:s nyaste och med sina 12 år yngsta medlem, segrade i tävlingen och får sålunda överta pokalen av sin syster Jenny. Jenny var i fjol den nyaste och yngsta medlemmen med sina då 13 år. Hon höll sig också nu väl framme och knep segern i diaklassen och dessutom ett hedersomnämmande i svartvita. Hela familjen var med på månadsmötet och det gick inte att ta miste på stoltheten hos mor Hanna och far Anders, den senare själv hedersomnämnd.

AFK kan glädja sig åt att ha en så engagerad f.d. arkivarie som **Stig Manderbacka**. Trots att han av sagt sig arkivarieskapet för länge sedan fortsätter han att förvalta och förkovra arkivet i det tysta, knappast finns det någon som likt Stig kan AFK:s arkiv på sina tio fingrar. Och det Stig inte vet om autokromer, det behöver man inte veta. Det fick vi på månadsmötet uppleva när Stig höll sitt väl illustrerade, initierade föredrag. Att han valde att tala om autokromer just nu var ingen slump: I september 1907 hade AFK sin första utställning med autokromer, alltså för ganska jämnt 100 år sedan. Man kan säga att AFK snabbt var med i leken, det var bara några månader tidigare som bröderna Lumières autokromer började marknadsföras i Frankrike.

AFK äger 121 plåtar och torde ha en av de största enskilda samlingarna i landet. Walter Jakobsson, Harald Rosenberg, Gunnar Lönnqvist och framför allt Wladimir Schohin var AFK:s pionjärer på området. Av Schohin äger vi hela 106 autokromer.

Men i vårutfärdstävlingen gällde det dock inte autokromer, utan påsiktssbilder i färg och svartvitt och dessutom dia. Temat var förstas vårutfärden, som i maj företogs till Nyslott, vilket Prolle utförligt berättade om i förra cirkuläret. Domarskapet delades mellan Robert Perander och Jan Eklund.

Jan hade några allmänna kommentarer innan han skred till verket. Han påpekade att även om tävlingsbilderna inte är monterade i passepartout så borde de ha snygga och jämna marginaler. Bilder med mycket ljusa kanter borde ramas in så det vita inte flyter ut i marginalen. Om inte annat så med tuschkant. Diabilderna bör vara rätt märkta (läs tävlingsreglerna!) och putsade. Damm och skräp förstör intrycket.

Färgbilder (Robert Perander:)

- I **Alexander Blomqvist**: Stenfågel
"Skiljer sig från mängden helt och hållet, ett alldeles nytt grepp. Mer än hälften av bilden bara svart. Spännande!"

Hedersomnämmanden

- Mikael Albrecht**: Olofsborg
"Denna bild fångar blicken. Flaggan ger dynamik - annars skulle bilden vara statisk. Färgerna dämpade och behagliga, ingen turistbild."
- Anders Blomqvist**: Trädstammar, Punkaharju
"En riktig vårbild med hur mycket som helst att se på. Sådana bilder vill jag också ta!"

Dior (Robert Perander:)

- I **Jenny Blomqvist**: Bladknoppar i rött
"Den här kan man titta länge på, allt onödigt bortskalat. Tycker om färgerna, som en målning!"

Hedersomnämmanden

- Tua Rahikainen**: Solglitter över Olofborgs tak
"Kiva bild. Borgen är fotad på ett lite nytt sätt, hårda kontraster, perspektivet försvinner bortåt..."
- Christine Saarukka**: Björkskog
"Den här såg ljusare ut på ljusbordet. Funkar nog. Fin bild, vårlyjus."

Svartvita (Jan Eklund:)

- I **Per-Olov Jansson**: Väntan
"En fräsch bild. Dramatisk, spännande stämning på grund av den djärva lutningen på trädet."

Hedersomnämmanden

- Mikael Albrecht**: På väg
"Först tyckte jag att bilden (av en man sittande på rollator) var tråkig, tills jag såg att den innehåller mycket symbolik, bland annat med gravgården där på andra sidan vägen. En massa humor, väl gjord."
- Jenny Blomqvist**: Olofsborg I
"Trevlig bild av välkänt objekt. Tornet lutar lite inåt och den lilla fågeln ger dramatik. Bra detaljer."
- Tua Rahikainen**: Peter övervakar kamerastudier
En ögonblicksbild som är intressantare än en vanlig minnesbild. Situationen är genuin, de (Prolle och Ghita) poserar inte. Peter rätt belyst och rätt placerad och med rätt uttryck.

Vinnare av vårutfärdspokalen (Jan Eklund:)

- Alexander Blomqvist**: Stenfågel
"Bilden representerar ett nytt, fräscht tänkande!"

Alexander Blomqvist: Stenfågel. Segrande bild i vårutfärdstävlingen 2007

AFK:S ADRESSER

Ordförande Christine Saarukka
Hamnholmsvägen 1 D 58, 00980 Helsingfors
Tfn: 135 21 68 (hem), 040 722 38 49 (mobil)
e-post: christine.saarukka@yle.fi

Vice ordförande Robert Perander
Jungfrusvängen 6 G 34, 02400 Kyrkslätt
Mobil: 040 593 59 33
e-post: robert.perander@kolumbus.fi

Sekreterare Ghita Thomé
Jungfrustigen 4 C 20, 00140 Helsingfors
Tfn: 170 342 (hem), 050 367 64 86 (mobil)
e-post: ghita.thome@kolumbus.fi

Skattmästare Jan Eklund
Elovägen 50, 00660 Helsingfors
Mobil: 040 721 88 72
e-post: jan.g.eklund@luukku.com

Labbmästare Mikael Albrecht
Larsviksvägen 2 J, 02320 Esbo
Mobil: 040 550 9349
e-post: mikael.albrecht@f-secure.com

Tävlingssekreterare Henri Jalo
Timmerdammsvägen 1 E 36,
00640 Helsingfors
Tfn: 752 13 03, 040 510 47 83 (mobil)
e-post: henri.jalo@kolumbus.fi

Vice labbmästare Stig Manderbacka
Backasgatan 95 B A 5, 00610 Helsingfors

Cirkulärredaktör Clas Feiring
Vargvägen 15 C, 00800 Helsingfors
Tfn: 755 33 24 (hem), 050 568 83 24 (mobil)
e-post: fam.feiring@netlife.fi

Kontaktperson för arkivet Robert Perander (se ovan)

Webbredaktör Katja Virolainen
Tölögatan 58 B 37, 00250 Helsingfors
Tfn: 587 45 46 (hem), 050 369 42 76 (mobil)
e-post: katjavirolainen@pp.inet.fi

Klubbvärd Lars Wernbom
Skarpskyttegatan 18 A 8, 00150 Helsingfors
Tfn: 666 113 (hem)

AFK:s labb: Tölögatan 52, tfn 406 268
Labbokning: OY Foto-Hasse AB, tfn 680 2244, må-fre 9-17 ons 9-18
Labbnnyckelfrågor: Jan Eklund (se ovan)
Bankkonto: Aktia 405549-2154067

Ansökning om medlemskap: Christine Saarukka (se ovan)
Adress-och medlemsfrågor: Jan Eklund (se ovan)
AFK:s webbsidor: www.sks.fi/afk
E-postinfo: Christine Saarukka (se ovan)

Ordförandetankar

Jag undrar om inte barnen Blomqvist borde förse med handicap under fortsatta vårutfärder, för att vi andra skall ha en chans. Visst skojade vi innan om att det nu var Alexanders tur att vinna pokalen, efter att storasyter Jenny gjorde det i fjol. Men att han skulle gå och göra det, på riktigt... Otroligt! Man kan bara säga grattis och konstatera att både Jenny (nu 14 år) och Alexander Blomqvist (12) har inträtt i klubben med bul-ler och brak.

Tävlingsreglerna har nu fått existera ostörda i några år, det är bra. På årsmötet i våras lovade styrelsen att reglerna i år skall ses över igen. Det betyder inte att de BÖR ändras, men vi vill kolla om det kanske finns ORSAK att ändra dem. Processen inleds på månadsmötet i oktober, närmast i form av en första brainstorming enligt brainstormingens regler: alla får komma med förslag., ingen får kritisera inkomna förslag.

Man blir glad varje gång man ser nya medlemmar på månadsmötena. Jag minns hur det gick för mig första gången jag blev medlem, 1989. Då vågade jag inte, eller det blev kanske bara inte av att komma på ett enda möte och inte heller labbet stiftade jag bekantskap med. Så blev också mitt första medlemskap mycket kortvarigt - jag tror jag betalade medlemsavgiften ett år och sen bara rann jag ut i sanden. Liksom. Nu tycker jag att den sociala samvaron i klubben är jätteviktig. För mig i alla fall. Månadsmöten och cirkelmöten och utfärder och tävlingar och gemensamma utställningar - that's life! Hoppas våra nya medlemmar inser samma sak, om inte förr så tillräckligt snabbt för att deras medlemskap inte skall rinna ut i sanden.

Styrelsen har till sin förfäran insett att Kristi Himmelsfärd år 2008 infaller på första maj! Lite väl tidigt för en vårutfärd och lite väl kne-

pig tidpunkt att locka utfärdsdeltagare. Vi måste använda ett vanligt veckoslut mitt i maj och det betyder: Vi hinner inte resa långt denna gång. Men till **Åbo och Nådendal** hinner vi, den **16-18.5**. Pricka in veckoslutet i era kalendrar!

Det har hänt en hel del i labbet den senaste tiden, närmare bestämt på den digitala sidan. Photoshop har uppdaterats, en ny printer är beställd, engångsanvändning av datautrustningen på vissa villkor har möjliggjorts, lån av skärmmalibratören har blivit billigare. Mera om det här finns att läsa på annan plats i cirkuläret.

Ett sätt att lära sig utnyttja labbets finesser är att gå på digicirkelmötena. Ett sätt att lära sig utnyttja Photoshop är också att läsa Kamera & Bild som vi har prenumererat på till labbet. I senaste nummer finns tips på sex olika sätt att konvertera färg till svartvitt, och två av sätten kan man bara göra med Photoshop CS3, alltså vår nya version. Jag väntar otåligt på tid och tillfälle att åka till labbet och se hur det funkar. De fyra andra sätten prövade jag mig igenom hemma. Blanda kanaler, det har Robert redan tidigare lärt mig, men här fanns tips på hur man blandar kanalerna så att det motsvarar olika färgade filter. Det mest intressanta konverteringssättet kallade tidningen för "justeringslager". Ett lager "hue/saturation" i mitten och ett lager "gradient map" ovanpå, från svart till vitt. Sedan går man in i mittenlagret och drar "spaken" i "hue" av och an och ser hur bilden förändras. Enkelt, spännande.

Jag tror nog att jag måste köpa just detta nummer av tidningen alldeles själv, för det fanns så många olika tips i det. Bland annat beskrivs också utförligt hur man gör "transplantationer" för att eliminera utbrända partier när man jobbar med svartvitt.

Det hjälps inte, men den digitala bildvärlden är fascinerande.

Christine

NYA MEDLEMMAR

Utom **Alexander Blomqvist**, som gjort stilig entré i AFK (se rapporten från septembermötet), har också **Eva Roos** och **Ina Westerlund** sökt medlemskap i klubben. Välkomna alla tre!

KOM IHÅG HÖSTUTFLYKTEN!

Höstutflykten till Vermo travbana går ju av stapeln lördagen den 20 oktober med träff vid ingången klockan 12. Missa inte möjligheten att fotografera denna speciella miljö. Full information om utflykten ingick i septembercirkuläret.

AKTIVITETSKALENDER FÖR AFK T.O.M. NOVEMBER 2007

Aktivitet	Datum	Kl.	Plats	På programmet/Anmärkningar.
Bildcirkeln	To 18.10	18.30	Barnhemsgränd 1	Symboler i bilden, bildbedömning, Cirkelns favorit
Höstutflykt	Lö 20.10	12-17	Vermo travbana	Se septembercirkuläret
Digicirkeln	On 24.10	18.30	Tölögatan 52	Skärpning och brusreducering (Robert Perander)
Månadsmöte	To 25.10	18.30	Barnhemsgränd 1	Månadens bild: Broar och bryggor, två deltävlingar för bilder i svartvitt respektive färg Gäst & domare Martti Korpijaakko
Blixt- & studio-dag	Lö 4.11	10-17	Kameraseuras studio, Barnhemsgränd 1	Fullteknad
Bildcirkeln	To 22.11	18.30	Barnhemsgränd 1	Genomgång av Sumparn- och Kronohagsprojekten, Cirkelns favorit bland projektbilderna, vårsångens program
Digicirkeln	On 28.11	18.30	Tölögatan 52	Användning av lager o.dyl. i Photoshop, vårsångens program
Månadsmöte och Glöggfest	To 29.11	18.30	Barnhemsgränd 1	Månadens bild: "På gatan", två deltävlingar för bilder i svartvitt respektive färg. Programmet i övrigt öppet.

LABBNYTT

Ny printer

Styrelsen har konstaterat att det finns ett behov av större digitala utskrifter än det maximala formatet A3+ med den nuvarande labbprintern Epson 2100. Främst är det utställande AFK:are som gärna skulle gå upp i bildformat. Beslut har därför fattats om anskaffning av en ny printer, och efter marknadsundersökningar har man stannat för en **Epson 3800**. Den nya skrivaren är redan beställd och väntas vara installerad inom några veckor. Priset är 1.437 €.

Epson 3800 gör utskrifter upp till formatet **A2** (ca 60x42 cm). Användningen liknar mycket 2100:ans. Den nya printern arbetar med nya bläck i större satser och accepterar ett större sortiment av papper än den gamla, inkluderande också de papper som hittills använts. Med lämpligt papper blir utskrifterna minst lika arkivfasta som med 2100:an.

Tillfälligt datorbehov

En del medlemmar behöver labbets dator bara då och då. För dem blir det dyrt med datorabonnemang. Styrelsen har därför fått förfrågningar om man inte kunde ordna en möjlighet att använda datorn mot engångsavgift. Det är dock problematiskt på grund av lösenord m.m. Styrelsen uppmanar därför medlemmar med sådana behov att istället vrida någon annan medlem som har datorabonnemang, och sedan sköta jobbet tillsammans. Ingen extra avgift uppbärs för detta, utom för eventuella utskrifter där priset är det normala. Observera dock att lösenorden till datorn är personliga och inte får ges ut till någon annan. Medlemmen som har datorabonnemang ska närvara och själv öppna datorn, samt instruera vid behov.

Billigare skärmskalibrering

Styrelsen har beslutat sänka avgiften för lån av klubbens bildskärmskalibrator från 10 euro till **5 euro**.

Blandade intryck av Blandade bilder

Cirkuläret har normalt försökt bevaka AFK:arnas utställningar. En förutsättning har varit att utställningen fortfarande är öppen när cirkuläret når läsarna, så att det går att kolla recensionen mot bilderna. Här gör vi dock ett undantag för en utställning som redan stängt, men som innebar en viktig gemensam satsning inom klubben. Dessutom snuddar vi vid en annan nyligen avslutad AFK-utställning

För ungefär ett och ett halvt år sedan berättade vi om projektet Utställning 2007 som lanserats på medlemsinitiativ och med stöd av klubben. Tanken var att i synnerhet medlemmar som inte tidigare deltagit i utställningar eller tävlingar skulle få stöd och uppmuntran för att visa upp sina bilder i offentligheten. Sina första spår avsatte projektet i form av en webbutställning med nio deltagare som öppnades med vernissage den 1 mars i år under namnet Blandade bilder. Det fortsatte som en utställning med samma namn för fysiska bilder på Arbis 25.9-12.10. Deltagarna var nu tolv och egentliga noviser saknades det bland dem, medan det nu fanns ett stort inslag av erfarna utställare i gruppen.

Varje utställare hade getts utrymme för fyra bilder hängda i klar gruppering. Man hade uppenbart kommit överens om att var och en skulle sträva efter enhetlighet i sin kollektion. Fastän framgången i det här avseendet blev något varierande, var det säkert en riktig tanke, eftersom betraktaren spontant uppfattar de avgränsade bildgrupperna i första hand som helheter.

En fin motivisk helhet visade **Peter Stenius** upp med sina mörkt hållna stilleben av mat och dryck. I viss mån störande var att två av bilderna var i högglansig Ilfochrome, medan de övriga två var matta bläckstråleprint. Den valda tekniken var här som alltid en oskiljaktig del av bilduttrycket.

Också **Jan Eklund** presenterade en väl sammanhållen kollektion av empatiska barnstudier i svartvitt. Ett litet minus för passepartouterna.

En annan porträttserie i svartvitt var **Lars Wernboms**, där den sammanhållande faktorn var det specifika svartvita uttrycket av dels något förevigat, dels samtidigt något hjälplöst förgånget, av närvaro och melankoli i ett.

"Vid vatten" hette **Anders Blomqvists** bildkvarter av välkomponerade landskap. En lätt störande faktor var den skillnad i färgvärld som klöv kollektionen. Mot den nyktert neutrala tonen i två bilder stod de båda andras kraftigt violettdominerade kvällsljus.

En pangbild som ställer de övriga tre i skuggan, så kunde man karakterisera **Barbro Elfströms** bidrag. Hennes metod är att fotografera objekt under vatten, kanske i ett akvarium, och studera de metamorfoser till färg och form som de undergår där. I hennes "Under ytan 1", som var utställningens affischbild och även hängde i stort format i hennes kollektion, har blommotivet upplöst till ett hallucinatoriskt, nästan dekadent uttryck, där form och färg flyter i raffinerade förvandlingar. Också bilden "Svandans" var intressant, men skulle kanske göra sig bättre i ett större format.

Torbjörn Gustafsson har funnit en egen nisch med sina omsorgsfulla studier av mönstrade ytor, som han ibland för till gränsen för abstraktion.

Att motivisk enhetlighet inte enbart räcker till för att skapa en bra utställningshelhet visade **Mar-ketta Sadris** bildserie i svartvitt från Helsingfors empirekvarter i nattlig vinterskrud. Utförandet med anemiskt kontrastlösa kopior och natthimlar fyllda av dammrickar fyllde tyvärr inte måttet.

Pekka Pohjanvuori visade en fascination för solstekt mänsklig yta, mot vilket han kontrasterade extrem påkläddhet i en bild. En vitsig poäng som höll ihop hans bidrag.

Humorn är också en av **Christine Saarukkas** starka sidor, men i hennes utställningsbilder tycktes den spreta åt olika håll, så att man helst avnjöt dem en och en och försökte bortse från helheten.

"Vinterns ljus" var namnet på **Mikael Albrechts** väl komponerade och tekniskt skickligt behandlade kollektion. I viss mån tycktes tekniken ha farit iväg med fotografen då det gällde färgvärlden.

Charlotta Jansson visade en bildserie från Tallinn, som kanske bleknade en aning bredvid en del andra bidrag. Men allt skall bedömas efter sin art, och det här var ett sympatiskt rättfram rapportage.

Henri Jalos fotograferer är alltid en njutning att betrakta, så också nu, men tyvärr hade han den här gången varken motivmässigt eller tekniskt fått ihop det till en sammanhållen helhet.

Bakom utställningsarrangemangen anade man projektkoordinatorn **Robert Peranders** erfarna bakgrundsstöd. Hängningen var klar och redig, affischer och vernissagekort väl designade, bakgrundstexten och bildlistan informativ, AFK:s presentationsbroschyr framlagd. Det som man efterlyser är information om den använda tekniken. Sådan upplysning är mer eller mindre rutin vid professionella utställningar, i synnerhet utomlands, men i amatörkretsar tycks det av någon orsak anses vara närmast förnedrande att behöva deklarerera sin teknik. Publiken får gissa.

Informationsmaterialet för Blandade bilder stod för övrigt i välbehövlig kontrast till informationen på den andra klubbställning – **AFK Portfolio** på Wayne's Coffee – som pågick i somras och en bit in på hösten. Utställningen skulle enligt informationstexten ge "en insikt om bredden och kunnandet inom fotografien som funnits inom klubben och fortfarande finns". Men det saknades totalt information om fotografernas namn, om vad bilderna hette och när de var tagna. Fotograferna reducerades till anonyma mannekänger för sin klubb. Visserligen blev det på så sätt barmhärtigt dolt för den oinitierade att en enda fotograf fick svara för den historiska dimensionen, medan de tio övriga var nulevande...

Clas Feiring

Vår man i Paris:

Weegee – den berömde

Yrke: Fotoreporter. Speciellt kännetecken: ett otröttligt intresse för döden, i alla dess former. Arthur Fellig, alias Weegee (1899-1968) arbetar mellan 1935 och 1945 som frilans för alla stora dagstidningar i New York.

Le Monde (Claire Guillot) skriver den 21 juni 2007 under rubriken "Weegee, detaljen som dödar" bl.a: "Första utställningen i Frankrike för den skandalomsusade fotografen från den stora depressionens New York. I USA är det bra länge sedan Weegee, vittne till de dystra depressions-åren, inskrevs bland klassikerna. Trots detta är det här första gången som denna amerikanska fotograf (1899-1968) blir hedrad med en fotoutställning av betydelse. Och dessutom, inte i en allmän institution. Det är Musée Maillol i Paris, som gör honom rättvisa med fotografier ur Berinsons samling. Konstnären hedras med 228 vackra samtida kopior, gjorda av Weegee, med koncentration på fotoreportagen från åren 1935-1945."

Född Usher Fellig i Złoczew, nära Lemberg (även känt som Lvov eller Lviv) i dåvarande Ungern-Österrike, numera Ukraina, som son till Rachel and Bernard Fellig och nummer två i en barnaskara på sju. År 1906 emigrerade fadern Bernard Fellig till USA och 1910 anlände resten av familjen till New York och bosatte sig i ett av Manhattans fattigaste områden, där de 3 yngsta barnen föds.

Namnet Usher byttes ut till Arthur av immigrationsmyndigheterna på Ellis Island utanför New York, som var en mellanstation för alla invandrare och ett slags "buffertlager" för billig arbetskraft, för att säga den trista sanningen. De första intrycken där satte sina spår på alla som anlände på detta sätt till USA, på gott och ont.

UTSTÄLLANDE AFK:ARE

Anders Blomqvist

kommer att hålla en fotoutställning under rubriken "Blomqvistar" i Wayne's Coffee, Alexandersgatan 11. Det är alltså fråga om blomsterstudier, elva stycken, i färg. Utställningen öppnar när en sanering av fuktskador i lokalen är avklarad, troligen om cirka en vecka, och pågår sedan till ungefär mitten av november. Kaféet är öppet må-fr 8-20, lö 10-20 och sö 13-20.

Jan Eklund och Robert Perander

är med i den projektgrupp vars utställning **Isyys – Far** har öppnats i Jugendsalen och pågår till 13.1.2008. Se närmare i septembercirkuläret.

Fadern Bernard fortsatte sina flitiga studier av judendomen på andra sidan av Atlanten och blev sedermera Rabbi, vilket influerade Usher/Arthur för resten av livet.

En dag blev han avbildad på gatan av en ambulering fotograf. Denna incident blev fröet som började gro då han med ens förstod värdet i att bevaka ett ögonblick genom gatufotografering. Den unge mannen köper en kamera och börjar livnära sig på att fotografera välsituerade familjers barn sittande på en ponny, som han också inhandlat. Matematiska realiteter ger så småningom vid handen att film, fotopapper, hö, havregryn och hästskor kostar mera än fotografierna inbringar, trots välbeställda småglin.

År 1917 kommer Arthur på kant med sin religiöst strikta far och lämnar skolan och familjehemmet. Under några år är han ömsom arbetslös och hemlös, ömsom ströjobbare och bor lite varstans. Så småningom får han arbete som mörkrumsassistent i olika fotostudior, en del av tiden som vikarierande pressfotograf hos Acme Newspictures. Det är nu han kommer till vissa insikter, inte bara i fråga om fotograferandet, utan också gällande den "logistik" som krävdes för att han skulle skilja sig från andra fotografer.

1935 lämnar han Acme Newspictures och påbörjar sin frilanskarriär. Han hade sedan länge insett att det gick tretton sensationsfotografer på dussinet och börjar nu parallellt finslipa estetiken i sina fotografier och "logistiken".

"Logistiken" gick ut på att med hjälp av alla tänkbara medel vara först på plats när någonting hände och först av alla kolleger förse dagstidningarna med sina alster. Detta "någonting" blev med tiden huvudsakligen mord och motiven var offrens döda kroppar i New Yorks nattliv. Det blev ett frenetiskt nattligt och sömnlöst decennium som Weegee tillbringade på gatorna i den stora staden.

En märkig man, kan man lugnt säga. (vänd)

"Logistiken" utvecklade han så långt som det rimligen var möjligt. Han utrustade sin Chevrolet Chevy Coupé, som hade ett stort bagageutrymme, med skrivmaskin, extra fotoplåtar, skafferi, garderob, polisradio och mörkrum. Eftersom han var trogen sin Speed Graphic med bildformatet 4x5 tum och bilderna användes huvudsakligen inom tidningspressen, räckte det med kontaktkopior, vilket naturligtvis förenklade aktiviteterna bak bagageluckan. Han hade den blyxförsedda kameran konstant inställd på f/16 och 1/200 sekund och avståndet på 3 meter, vilket gav honom fullständig frihet att koncentrera sig på själva bildkompositionen.

Hans kunder som otåligt väntade på bildmaterial var inte vilka som helst, han ansågs som hovleverantör till Herald Tribune, The Daily Mirror, New York Daily News, Life, Vogue och Sun. Att det var tidningspressens gyllene tidevarv gynnade givetvis hans verksamhet.

Med polisradion lyssnade han på uttryckningsorder för att vara först på plats där det hände, i många fall före polisen själv. Tack vare sin slipade logistik var han den första som fotograferade offret och den första att förse dagstidningarna med färska bilder. Samtidigt finns det ett slags fräschör i Weegees fotografier, som - trots motiven - tar avstånd från all sensation, om än hårfint. I en del av fotografierna kan man t.o.m. skönja ett slags vördnad för den döda och de anhöriga.

Det oberoende som Weegee prioriterar framom subventionerade projekt kring fabriksarbetare och ödelagda områden är hans styrka och har också blivit en förebild för senare generationer. Hur bra det sedan fungerar i ett annat samhälle är en fråga för sig.

Livet i New York var mycket hårt dessa år och resulterade rätt så ofta i dödsoffer. Weegee introducerar i bland en halvt gömd humor i sina bilder, vilket ökar absurditeten, utan att innebära förlöjligande. Exempel: ett fotografi av en död kropp liggande på trottoaren framför en restaurang, på vilken en mosaikskrift uppenbarligen lyder "RESTAURANT". Weegee har beskurit bilden så att endast "REST" blivit kvar ovanför den döda kroppen. Ett annat exempel är poliskonstapeln som står i snöslasket vid en postlåda och gör anteckningar i ett pappersblock över ett dödsoffer som ligger intill. På postlådan finns en uppma-

ning till folk att posta sina önskelistor till jultomten i tid.

Weegee fascinerades enbart av ögonblicket och pinfärska dramatiska scener. Han fotograferade förutom offren också gärningsmännen, poliserna, ögonvittnen och förbipasserande människor, vilka var och en bidrog till att forma helheten. En helhet som var en annan än den polerade Amerikanska Drömmen. Han skakar om folks uppfattningar om samhället med sina för den tiden, rakt-på-rödbetan fotografier av de utslagna i samhället. Han reagerar starkt mot de diskrimineringslagar som fortfarande gällde i USA på den tiden, och inte enbart i form av fotografier.

Trots det simmade han i samma strömmar som den samtida fotojournalistiken, dvs. i strävan att komma närmare verkligheten - folk var inte naiva. Men fotograferingen av andras yttersta misär, döden, satte sig i vrångstrupen på en och annan. Trots erkännandet från New Yorks Museum för modern konst 1943 för sin konstnärliga insats var och förblir Weegee en ambivalent fotograf. Många yngre fotografer kom dock att följa i hans spår, bl.a. Diane Arbus.

Han signerade sina fotografier på baksidan med en stämpel som blev hans logo och som lydde "Weegee, the famous". Smeknamnet kommer från det spiritistiska spelet Ouija, vilket går ut på att kommunicera med de avlidnas andar, för enligt Acmes uppfattning verkade Arthur/Weegee på förhand veta var och när något intressant skulle utspela sig.

Under andra hälften av 40-talet överger Weegee fotojournalismen, flyttar till västkusten och ägnar sig åt reklamfotografi och åt att fotografera kandidatar. Han har gjorde också några filmer och fungerade som fotografisk rådgivare åt filmregissören Stanley Kubrick.

Ville Weegee möjligen med sin dolda och absurda och i bland finurliga humor införa lite mänsklighet och naturlighet i uppfattningen av döden i form av enkla konstateranden? Med beaktande av hans uppväxt, var han ju väl rustad att göra det; "det är så här det är, det är inte desto konstigare än så att dö på gatan i New York under svåra tider, detta är vårt samhälles realitet", vill han kanske säga.

Peter Eriksson
erikssonpeter@wanadoo.fr

Vi tackar Suomen Interfoto Oy för hjälp med postningen av det här cirkuläret.

Svartvitt bortom det röda

Vi har en stark känsla för att vårlövens skira gulgröna är vackrare än högsommarens mättat mörkgröna. Med filter ändrar vi på naturens ordning, så att i svartvitt himlen blir mörkare, löven ljusare. Vi tycker det är vackrare så. På en digitalkamera har ett färgat filter tyvärr dålig effekt, det ska vara inbyggda, digitala filter, vilket inte alla digitalkameras har. Digitala färgfilter har en utmärkt effekt på svartvita bilder, och både på analog och digitala kameror kan man med polarisationsfilter göra himlen mörkare, grönskan ljusare. Genom digital bildbehandling kan man filtrera ännu kraftigare, så att svartvita bilder påminner om den effekt man får med analog kamera och film känslig för infrarött ljus.

Gammaldags IR-foto.

Redan på 60-talet prövade jag Kodak High Speed Infrared svartvit film, som gav mystiska, litet oskarpa och mycket korniga bilder med överstrålning från högdagrarna. Exponeringen i sol var ca 1/50 s och bländare 8. Grönskan blev nästan vit, blå himmel nästan svart, hudtoner och läppar spöklikt ljusa. Färgfilmen Ektachrome Infrared utvecklades redan under världskriget, den var bra på att avslöja kamouflage genom att levande grönska återgavs röd, vissnad grönska grå. Det är klorofyllet som reflekterar IR-strålning och ger en röd bild i färg, nästan vit i svartvitt.

Färgfilmen fann jag nästan obrukbar för kreativ fotografi, medan den svartvita var väldigt spännande. För maximal effekt krävdes ett speciellt IR-filter som utestängde nästan allt synligt ljus, men då krävdes stativ. Jag nöjde mig med ett vanligt rödfilter och frihandsfoto, men också då var effekten stilig när jag kopierade på hårt papper. För några år sedan ville jag återuppleva IR-fotografin med min Nikon F80, men det gick inte, för den använder IR-ljus till någon funktion i kamerahuset, och filmen blir slöjad. Återstod att pröva IR-filter på digitalkameran.

IR-foto med Nikon D80 och Hoya R72 IR-filter

Digitalkamerans sensor är mycket känsligare för IR-ljus än vanlig film, och skulle som sådan vara idealisk för IR-foto. Tyvärr har alla digitalkameras numera ett spärrfilter, som tar bort en stor del av IR-strålningen. Det ger en skarp bild, men betyder långa exponeringar med IR-filter – för mig i sol och med ljus 8 s, bländare 8, 800 ISO. En fingerfärdig kameratekniker kan ta bort spärrfiltret, man får då kortare exponeringar, men sämre skärpa på bilder i vanligt ljus. Olika kameror har olika kraftiga spärrfilter, så man måste pröva sig till den rätta exponeringen. Utan stativ klarar man sig inte.

Jag tog massor av provbilder både i färg och svartvitt, och med olika inställningar på vitbalansen. Svartvita kopior från färg hade litet sämre tonskala än bilder tagna direkt i svartvitt. Jag ökade ett steg på skärpa och kontrast, och var väldigt nöjd med resultatet, nästan vita blad och grässtrån, mycket ljusa barr, stora kontraster mellan olika mineral i berg. Vid stiltje blir vatten lika svart som himlen, utom speglingar, som framträder väldigt klart. Vid blåst ger vattenytan den kända dimeffekten på grund av tidsexponeringen. Förargligare är, att lövträdens kvistar blir oskarpa också vid svag vind. Det går inte alltid att vända tidsexponeringen till en fördel. En praktisk olägenhet med systemkamera är, att man inte kan rikta in kameran med filtret på, det är alldeles för mörkt. I det fallet är kompaktkamerans sökare mer praktisk, men det blir mera brus vid de långa exponeringarna.

För mig är det största problemet att landskapsfoto med stativ och IR-filter innebär ett fysiskt tungt motivsökande i terrängen. Om Du som är yngre och mer energisk vill pröva, så lånar jag gärna ut mitt 67mm Hoya R72-filter!

Annat smått och gott om IR-foto

Bland DSLR-kamerorna lär Nikon D70 och Canon EOS-serien ge lite kortare exponeringar än Nikon D80, som jag använt. Färgbilder med IR-filter och automatisk vitbalans är intensivt djupröda. Jag prövade med vitbalansen på det lägsta Kelvinvärdet, och fick

då med en antydning till grönt och blått. Med kraftig bildbearbetning lär man kunna få intressanta färgbilder. Förr i världen hade många kameror ett IR-märke på avståndsskalan mellan oändligt och 10m. IR-strålning har längre våglängd än synligt ljus, bryts längre från objektivet, som alltså måste flyttas aningen framåt. Det här kunde jag till min förvåning inte verifiera, jag tyckte avståndsskalan stämde bra. Det synliga ljuset omfattar våglängdsområdet ca 400 – 700 nm (nanometer), IR-strålning för fotobruk ca 700 – 1000 nm. Sån kallad värmefotografering är

en helt annan sak, Den strålning ett varmblodigt djur som du eller jag utsänder har så stor våglängd att det passerar objektivet utan att avlänkas, utan att ge någon bild. Kameror för värmefotografering har inte glasobjektiv. Halvledare och kristaller utnyttjas, jag har ingen aning om hur.

Källor:

Foto Magazin nr 3/207, Photography Monthly Sept. 2004 (pseudo-IR-effekt med bildbehandling), What Digital Camera Oct. 2005.

Prolle